

Kasvavaa yhteyttä 9.1.2019

Timo-Matti Haapiainen: Rajan kipu on yhteinen kipu

Kokemus

Asiakirja *Kasvavaa yhteyttä* kiinnostaa minua monella tavalla. Teologina ja pappina löydän siitä paljon mielenkiintoista. Luen asiakirjaa myös yhden katolilaisen aviomiehenä ja kahden katolilaisen isänä. Tämä kokemus värittää voimakkaasti ajatuksiani tekstistä.

Olen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jäsen, ja minut on vihitty tämän kirkon pappisvirkaan. Elän luterilaista elämää. Toisaalta osallistun säännöllisesti perheeni kanssa katoliseen messuun. Ilmaisuu ”piispamme Teemu” viittaa perheessämme kahteen piispaan. Molemmat ovat merkittäviä perheellemme ja minulle yksittäisenä kristittyinä. Sekä katolisten isien että luterilaisten kollegoideni saarnat ruokkivat minua. Toteutan kasteeseen perustuvaa yhteistä pappetta rukoilemalla sekä katolisessa että luterilaisessa kirkossa. Kasvatan kahta katolilaista myös uskoon liittyvissä asioissa, ja he kasvattavat minua. Rukoilen päivittäin seurassa, jossa olen ainoa luterilainen.

Kokemukseni muokkaavat identiteettiäni. En olisi hyvä oppikirjaesimerkki luterilaisesta kristitystä – jos sellaista voi ylipäätään olla. Toisaalta monessa tilanteessa juuri luterilaisuuteni määrittelee asemaani ja aiheuttaa jopa toiseutta.

Ilo ja skandaali

Asiakirjan teemoista etenkin kysymys eukaristiasta ja sen vietosta on todellinen kysymys perheellemme vähintään kerran viikossa. Tästä syystä asiakirjan kohta 128. on kiehtova ja tärkeä:

Liittyen pastoraaliseen kysymykseen, miten me luterilaisina ja katolilaisina voimme tukea ekumeenisia avioliittoja, joissa toinen puoliso on katolilainen ja toinen luterilainen, tarvitsemme paikallisesti lisää keskustelua ja yhteistyötä hengellisen ohjauksen ja pastoraalisen rinnalla kulkemisen edistämiseksi. Tähän keskusteluun tulisi liittää kysymys, onko pastoraalisia tapauksia, joissa luterilais-katolinen aviopari voisi yhdessä osallistua katoliseen tai luterilaiseen eukaristiaan tukena heidän henkilökohtaiselle ja yhteiselle matkalleen kristillisessä avioliitossa.

Jokainen ekumeeninen perhe rakentaa omalla tavallaan kasvavaa yhteyttä eri perinteitä edustavien kristittyjen välillä. Perheemme on kotikirkko, jossa kardinaali Walter Kasperin esille nostama spirituaalinen ekumenia on jokapäiväistä: luemme Raamattua yhdessä, rukoilemme yhdessä ja muutenkin opettelemme elämään kristittyinä ihmisinä yhdessä.

Ekumeeninen perhe tekee näkyväksi sen, että kristityillä on enemmän yhteistä kuin sitä, mikä erottaa. Kristittyjen elämän perusvire on yhteys. Avioliitto rakentaa tätä yhteyttä ja toteuttaa kirkon tehtävää, kuten asiakirjassakin todetaan.

Ekumeeninen perhe tekee näkyväksi yhteyden, mutta myös yhteyden puutteen. Asiakirjan kohdassa 90. lainataan apostoli Paavalin ensimmäistä kirjettä korinttilaisille:

”Eikö leipä, jonka me murramme, ole yhteys (koinonia) Kristuksen ruumiiseen? Leipä on yksi, ja niin mekin olemme yksi ruumis, vaikka meitä on monta, sillä tulemme kaikki osallisiksi tuosta yhdestä leivästä.” (1. Kor. 10:16–17).

Jokainen messu – oli se sitten katolinen tai luterilainen – , johon perheenä osallistumme, välittää viestiä yhteydestä. Kaste yhdistää. Jumalan sana yhdistää. Rukous yhdistää. Kristillinen todistus yhdistää. Osallistumme yhdessä Jumalan omaan missioon tässä maailmassa.

Sitä suurempi skandaali on se, että me kaikki emme pääse näkyvällä tavalla yhtä aikaa ja samassa paikassa ”osallisiksi tuosta yhdestä leivästä”.

Yhteinen ongelma

Strasbourg on ekumenian kannalta merkittävä kaupunki muun muassa ekumeenisen instituutinsa myötä. Strasbourg on merkittävä myös oman ekumeenisen matkani kannalta. Vaimoni äidin suku on kotoisin sen liepeiltä.

Strasbourgissa on kuolleille sotilaille omistettu muistomerkki. Isänmaasta ja sen puolesta kuoleminen sijaan puhutaan vain ”kuolleistamme”: *À nos morts*. Strasbourg on ollut toisinaan ranskalainen, toisinaan saksalainen kaupunki. Sen asukkaat ovat taistelleet ja kuolleet molempien valtakuntien puolesta. Joissain sodissa jakolinjat ovat kulkeneet perheiden sisällä. Muistomerkki kuvaa tätä. Äiti pitää sylissään kahta kuollutta poikaansa, ranskalaista ja saksalaista.

Patsas kuvaa rajalla elävien ihmisten ja perheiden tuskaa. Toisaalta sodan aiheuttama tuska on yhteistä kaikille ihmisille. Olemme yksi ihmiskunta, ja jokainen väkivallan uhri on ”meidän kuollemme”.

Ehtoollisyhteyden puutteen kipu on ekumeenisten perheiden kipu, mutta ei vain näiden perheiden kipu. Kipu on kaikille kristityille meidän kipumme. Kuulen asiakirjasta tämän kivun herättämän yhteisen vaikerruksen.

Henkilökohtaisesti pidän ajatuksesta, että yhteinen eukaristia luterilais-katolisissa avioliitoissa tulisi jossain vaiheessa ja jollain tavalla mahdolliseksi pastoraalisena tapauksena. Se tekisi mahdolliseksi viettää eukaristiaa perheenä. Se ei kuitenkaan vielä poistaisi yhteisen kivun syytä. Joissain tapauksissa se jopa entistä vahvemmin alleviivaisi täyden ehtoollisyhteyden puuttumista. Helppoa ratkaisua ongelmaan ei ole. Se

kertoo osaltaan ongelman diabolisuudesta. Tarvitsemme dialogia, koska meidän tulee tehdä parannusta.

Näky

Tahdon uskoa asiakirjan kohtaan 363. ja edistää sen toteutumista:

Olemassa olevan työn pohjalta näyttää mahdolliselta, Pyhän Hengen ohjauksessa, työskennellä eteenpäin läpikäyden ymmärryksessämme olevia eroavuuksia, kunnes erot menettävät kirkkoja jakavan luonteensa.

Pyhän Hengen ohjauksessa näyttää mahdolliselta, että yhteys kasvaa. Pyhän Hengen ohjauksessa jaksamme tehdä työtä. Pyhän Hengen ohjauksessa ymmärryksemme voi parantua – sekä kasvaa että tulla terveeksi.

Kiitos kasvavan yhteyden rakentamiseen osallistuneille ja osallistuville.